

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 13. marts 2025
Sagsnummer: 2025-187

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om samarbejde mellem myndigheder med ansvar for håndhævelse af direktiv (EU) 2019/633 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevareforsyningskæden.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om samarbejde mellem myndigheder med ansvar for håndhævelse af direktiv (EU) 2019/633 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevareforsyningskæden
- Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. marts 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde
KOM (2024) 576

NOTAT

1. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om samarbejde mellem myndigheder med ansvar for håndhævelse af direktiv (EU) 2019/633 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden** **KOM (2024) 576**

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. januar 2025.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ny forordning om samarbejde mellem myndigheder med ansvar for håndhævelse af direktiv (EU) 2019/33 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden. Forslaget har til hensigt at styrke håndhævelsessamarbejdet på tværs af medlemsstater og samtidig styrke de europæiske landbrugeres position i fødevareræddikæden. Forslaget vil skabe en mekanisme for det grænseoverskridende myndigheds-samarbejde for bedre at håndhæve og sanktionere urimelig handelspraksis på tværs af medlemsstater. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU negativt. Regeringen hilser generelt forslaget velkomment, idet man finder det vigtigt, at der med forslaget kan etableres effektive samarbejdsrelationer mellem de håndhævende myndigheder. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 24. marts 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2024) 576 af den 10. december 2024 fremsendt forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om samarbejde mellem myndigheder med ansvar for håndhævelse af direktiv (EU) 2019/33 af den 17. april 2019 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 13. januar 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 24. marts 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Forslaget er fremsat på baggrund af erfaringer fra de seneste tre års implementering af direktiv (EU) 2019/633 af den 17. april 2019 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden. Direktivet har til formål at bekæmpe urimelig handelspraksis i fødevarerhandlen og bemyndiger de håndhævende myndigheder i medlemsstaterne til at efterforske urimelig handelspraksis samt pålægge og effektuere sanktioner mod en part fundet skyldig i urimelig handelspraksis. Såfremt der er tale om urimelig handelspraksis med en grænseoverskridende dimension, muliggør direktivet samarbejde mellem de håndhævende myndigheder i medlemsstaterne og Kommissionen.

Erfaringer har dog vist, at de håndhævende myndigheders informationsindsamling, efterforskning og sanktionering af urimelig handelspraksis er besværliggjort, såfremt en eller flere parter er placeret i forskellige medlemsstater. Disse erfaringer og tilhørende bekymringer har de håndhævende myndigheder

påpeget over for Kommissionen. Kommissionen finder det hertil nødvendigt at styrke samarbejdet mellem de håndhævende myndigheder. Dette gælder særligt i tilfælde, hvor sager indebærer koordinering mellem mere end to medlemsstater.

Kommissionen ønsker med sit forslag at skabe en mekanisme for grænseoverskridende samarbejde mellem håndhævelsesmyndigheder. Forordningsforslaget indeholder en gensidig hjælpemekanisme for samarbejdet mellem medlemsstater. En håndhævende myndighed kan efterspørge oplysninger fra en anden håndhævende myndighed i en anden medlemsstat som led i efterforskning af en mulig urimelig handelspraksis. Oplysningerne skal fremsendes inden for en frist på 60 dage. En håndhævende myndighed kan endvidere anmode en anden håndhævende myndighed i en anden medlemsstat om at tage en række håndhævelsesskridt, herunder i forhold til håndhævelse af en endelig afgørelse om sanktionering af urimelig handelspraksis truffet i den anmodende medlemsstat. Det foreslås i forslaget, at disse håndhævelsesskridt foretages efter national ret i den anmodede medlemsstat. Forslaget indeholder en række gyldige årsagsforklaringer for den forespurgte medlemsstat til at afslå at samarbejde, såsom allerede igangværende efterforskning eller anden håndhævende aktion.

Såfremt der er tale om en urimelig handelspraksis af udbredt karakter (minimum tre berørte medlemsstater), forpligter forslaget de berørte håndhævende myndigheder til at iværksætte en koordineret håndhævelsesproces og til at udpege en myndighed blandt dem til at koordinere det håndhævende samarbejde. En medlemsstat kan afstå fra at medvirke i det koordinerende samarbejde, hvis igangværende efterforskning og/eller håndhævende aktion allerede er indledt i medlemsstaten, eller den urimelige handelspraksis endnu ikke har fundet sted i medlemsstaten.

Kommissionen og medlemsstaternes håndhævende myndigheder skal informeres gennem et indberetningssystem om håndhævelsesaktiviteter, og såfremt der pålægges sanktioner på aktører i fødevarerforsyningskæden.

Formandskabets ændringsforslag

Formandskabet har fremlagt ændringsforslag til Kommissionens forslag, hvor de væsentligste ændringer er følgende:

- Den bistandssøgende myndighed skal afholde de merudgifter, som den bistandssøgte myndighed får i forbindelse med grænseoverskridende myndighedssamarbejde.
- Der er en forlængelse af frist for fremsendelse af oplysninger fra 60 til 90 dage.
- Mulighed for at afslå samarbejde, såfremt der er indledt administrativ procedure mod den pågældende virksomhed.
- Mulighed for at afvise en anmodning om informationsudveksling med henvisning til, at den bistandssøgte myndighed ikke er i besiddelse af den pågældende information.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget omhandler urimelig handelspraksis af grænseoverskridende karakter. Den grænseoverskridende håndhævelse af urimelige handelspraksisser kan ikke håndteres tilstrækkeligt af medlemsstaterne, specielt i sager med urimelig handelspraksis af udbredt grænseoverskridende karakter.

Da formålet med forslaget samlet set vurderes bedst at kunne indfries ved hjælp af regulering på EU-niveau, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Direktiv (EU) 2019/633 er i Danmark implementeret med 'Lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden', jf. lov nr. 719 af 27. april 2021 (fødevarehandelsloven).

Direktiv (EU) 2019/633 er et minimumsdirektiv, og medlemsstaterne har derfor haft mulighed for at indføre mere vidtgående regler. Den danske implementering går videre end det bagvedliggende direktiv ved at udvide anvendelsesområdet. Udvidelsen betyder, at alle leverandører i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden omfattes af direktivet og kan drage fordel af den beskyttelse, som direktivet giver, uanset leverandørens størrelse og relative forhandlingsstyrke.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil umiddelbart ikke medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning. Forslaget udmønter blot en allerede eksisterende forpligtigelse under direktiv (EU) 2019/633, og forslaget forventes dermed ikke at medføre et behov for ændringer i den danske fødevarehandelslov, som implementerer direktivet. Forslaget er umiddelbart anvendeligt i Danmark et år efter dets ikrafttræden og publikation i EU-tidende.

Forslaget vil ikke have EU-budgetmæssige konsekvenser. Forslaget kan potentielt have nationale statsfinansielle konsekvenser og administrative konsekvenser for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen som følge af, at kravene om samarbejde og informationsudveksling mellem myndigheder i de forskellige medlemsstater forventes at medføre mere sagsbehandlingsarbejde og potentielt flere håndhævelsessager. Størrelsesordenen på merudgifterne ved den forventede øgede arbejdsbyrde skønnes at være omkring 0,4 mio. kr. årligt, svarende til et halvt årsværk, alt afhængigt af antallet af sager og omfanget heraf. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget er en udmøntning af forpligtigelser indeholdt i det allerede implementerede direktiv (EU) 2019/633, og erhvervslivet vil derfor ikke blive pålagt yderligere forpligtigelser, end de allerede er pålagt efter den danske fødevarehandelslov. Hertil bemærkes, at med implementeringen af ovennævnte direktiv ved fødevarehandelsloven blev det vurderet, at den danske implementeringsmodel reducerer kompleksiteten i reguleringen og dermed de erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Den danske implementering går videre end det bagvedliggende direktiv ved at udvide anvendelsesområdet, så alle leverandører i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden omfattes af direktivet, hvilket betyder, at de løbende byrder forbundet med opdatering, indsamling og registrering af køberes og sælgers størrelses- og ejerforhold samt genforhandling af kontrakter, der ikke overholder reglerne, er fjernet. Efter et forsigtigt skøn blev det i forbindelse med implementering af fødevarehandelsloven vurderet, at den danske implementering primært ville medføre omstillingsomkostninger, men ikke løbende årlige omkostninger i væsentligt omfang, da vurderingen alene afhænger af, om leverandøren omsætter for mere eller mindre end 350 mio. euro.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

Høring

Sagen har tidligere været i høring på høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug) og i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer støtter et kontinuerligt og vedvarende fokus på håndhævelsen af den nuværende lovgivning. Landbrug & Fødevarer støtter et kontinuerligt fokus på at komme vanskeligheder ved at håndtere grænseoverskridende praksis med national lovgivning til livs.

Dansk Erhverv er uforstående over for Kommissionens begrundelse for den manglende høring og konsekvensanalyse af forslaget, da Kommissionen allerede i 2024 i et refleksionspapir bebudede en række foranstaltninger, der skulle styrke landmændenes position i fødevareforsyningskæden, herunder en retsakt, der skulle indføre nye regler om grænseoverskridende håndhævelse af UTP-direktivet.

Dansk Erhverv har den grundlæggende holdning, at retssikkerhed og effektiv håndhævelse er afgørende for et velfungerende indre marked. Det er således i høj grad afgørende, at man forud for indførelsen af nye regler sikrer sig, at man har fået al den information om de praktiske og økonomiske konsekvenser af den nye lovgivning, der er nødvendig for at kunne udarbejde lovtæksten under hensyntagen til alle relevante faktorer. Dansk Erhverv er derfor stærkt kritisk overfor, at Kommissionen på trods af 9 måneders betænkningstid undlader at gennemføre nogen form for forudgående høringsproces samt undlade at udarbejde en konsekvensanalyse af forslaget.

Kommissionens manglende forudgående høring samt utilstrækkelig forklaring på, hvorfor sådanne selvstændige regler er nødvendige, og hvorfor disse regler er så presserende, at Kommissionen end ikke kunne vente til efter revisionen af 2019-reglerne (forventet i slutningen af 2025), samt hvordan Kommissionen på trods af 9 måneder betænkningstid ikke mener, der er tilstrækkelig tid til en ordentlig høringsproces, er efter Dansk Erhvervs opfattelse en uacceptabel tilsidesættelse af europæiske virksomheders retssikkerhed.

I henhold til UTP-direktivets artikel 9 kan medlemsstaterne med henblik på at sikre en højere grad af beskyttelse, bevare eller indføre strengere bestemmelser, der har til formål at bekæmpe urimelig handelspraksis, end dem der er fastsat i UTP-direktivet, forudsat at disse nationale bestemmelser er forenelige med bestemmelserne for det indre markeds funktion. Dansk Erhverv finder, at medlemsstaterne har gjort rigeligt brug af denne mulighed, og at UTP-direktivet har – i stedet for at fremme harmonisering – skabt et kludetæppe af 27 lovgivninger med forskellige anvendelsesområder og regler. Eftersom reglerne om urimelig handelspraksis varierer meget mellem medlemsstaterne, frygter Dansk Erhverv, at nogle medlemsstater vil forsøge at bruge forordningen til at påtvinge operatører etableret i en anden medlemsstat deres strengere nationale regler, som ikke er harmoniseret på EU-plan, hvilket giver ekstraterritorial anvendelse af deres regler og fragmenterer det indre marked.

Det er ydermere efter Dansk Erhvervs opfattelse helt afgørende, at forslaget på ingen måde hverken begrænser eller forhindrer den frie konkurrence på det indre marked yderligere, herunder ved direkte eller indirekte at påvirke priser eller medføre flere eller øgede byrder for europæiske virksomheder.

Dansk Erhverv mener, at anvendelsen af ”anmodede” og ”anmodende” myndigheder samt anvendelse af ”the national rules of its Member State” and ”its national law” i forordningsforslaget, særligt i artikel 6 og 7, skaber unødigt usikkerhed omkring hvilke myndigheder, der får hvilke kompetencer, samt hvilket lands regler der skal finde anvendelse i en given situation. Dansk Erhverv mener, at det bør præciseres klart og tydeligt, hvilke myndigheder der er tale om og hvilket lands lovgivning, der finder anvendelse. Det er for Dansk Erhverv helt afgørende, at eventuelle håndhævelsesskridt mod en dansk virksomhed skal foretages af danske myndigheder og i overensstemmelse med dansk national lovgivning, ligesom forældelsesfrister i forhold til krav og lignende skal reguleres af dansk national lovgivning.

På baggrund af Kommissionens manglende forudgående høring og konsekvensanalyse er det efter Dansk Erhvervs opfattelse ikke muligt at vurdere nødvendigheden af sådanne selvstændige regler.

Dansk Erhverv er derfor på det foreliggende grundlag ikke enig i, at den grænseoverskridende håndhævelse af urimelige handelspraksisser ikke kan håndteres tilstrækkeligt af medlemsstaterne, specielt i sager med urimelig handelspraksis af udbredt grænseoverskridende karakter, samt at formålet med forslaget bedst kan indfries ved hjælp af regulering på EU-niveau.

DAKOFO finder, at flere af de foreslåede tiltag i Kommissionens forslag vil have betydelig indflydelse på markedsmekanismerne samt på konkurrencen i sektoren for landbrugs- og fødevarerprodukter. Selvom intentionen med forslaget er at sikre en mere retfærdig konkurrence, frygter DAKOFO, at visse dele af forslaget vil svække markedsmekanismerne og pålægge erhvervslivet unødige byrder, der kan hæmme konkurrenceevnen.

DAKOFO finder indførelsen af en gensidig bistandsmekanisme mellem myndighederne bekymrende. Forslaget forpligter nationale myndigheder til at handle på anmodning fra andre medlemsstaters myndigheder uden klare retningslinjer for, hvilke nationale lovgivninger der gælder. Dette skaber risiko for retsusikkerhed og uensartet håndhævelse på tværs af EU. Derudover finder DAKOFO, at den foreslåede forlængelse af tidsfristen for informationsudveksling fra 60 til 90 dage kan forsinke retshåndhævelse og dermed mindske effektiviteten af hele samarbejdsmechanismen. Der bør sikres en balance mellem hurtig håndhævelse og myndighedernes administrative byrder.

DAKOFO frygter, at visse medlemsstater kan udnytte denne mekanisme til at gennemtvinge deres egne nationale regler på virksomheder i andre medlemsstater, hvilket vil skabe konkurrenceforvriddning i EU-markedet. En harmoniseret tilgang er nødvendig for at undgå fragmentering og sikre lige vilkår. Derudover påpeger DAKOFO, at forslaget er fremsat uden en forudgående konsekvensanalyse og høring af relevante interessenter, hvilket gør det vanskeligt at vurdere de faktiske implikationer. DAKOFO mener, at en sådan analyse bør gennemføres for at sikre en velovervejet lovgivning, der ikke skaber unødige byrder for virksomhederne.

DAKOFO opfordrer derfor til en grundigere evaluering af forslaget og en mere balanceret tilgang, der beskytter landmændenes interesser uden at skade den generelle markedsfunktionalitet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Spørgsmålet om landbrugernes position i fødevarerforsyningskæden optager adskillige medlemsstater, og der har generelt været høj tilslutning til Kommissionens forslag. Dog har flere medlemsstater udtrykt bekymringer om forslagets mulige byrder for nationale administrationer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser generelt forslaget velkomment. Regeringen finder det vigtigt, at der med forslaget kan etableres effektive samarbejdsrelationer mellem de håndhævende myndigheder, herunder i forhold til udveksling af information samt anvendelse heraf for at sikre en effektiv grænseoverskridende håndhævelse af reglerne. Regeringen finder det vigtigt, at de administrative byrder begrænses, og at Kommissionen tilvejebringer en konsekvensanalyse af forslaget. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at karakteren af det nuværende direktiv om urimelig handelspraksis i fødevarerforsyningskæden som minimumsdirektiv ikke ændres, og at implementeringsmetoden for direktivet fortsat skal være op til medlemsstaterne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 24. januar 2025 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27. januar 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2025.

Der er senest oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 20. januar 2025.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.